

Bioveilige praktijken

▲ *Houd de toegang tot het bedrijf gesloten voor personen en voertuigen. Laat alle bezoekers eerst aanbellen*

Het antibioticagebruik minderen kan door een goede preventie. De basis van preventie berust op bioveiligheid. Prof. dr. Jeroen Dewulf van de veterinaire faculteit UGent gaf op de studiedag van AMCRA veel praktische tips, zoals: 'Doe de gratis Biocheck'.

TEKST GUY NANTIER

Het probleem van antibioticaresistentie als gevolg van het veelvuldig gebruik van antibiotica in de diergeneeskunde en de humane geneeskunde, is algemeen bekend. Directe gevolgen voor de veehouder zijn: therapiefalen, een langere behandelduur, een verhoogd sterftecijfer, een verlies aan inkomen en last but not least een slecht imago van de sector bij de brede bevolking. Volgens dieren-

arts Benedicte Callens van het kenniscentrum inzake antibioticagebruik en -resistentie bij dieren, kortweg AMCRA, worden de kosten van antibioticaresistentie voor de Belgische veehouderij geschat op zo'n 25 miljoen euro per jaar. 'Preventie is een deel van de oplossing en goedkoper dan een curatieve behandeling', stelde professor Jeroen Dewulf (UGent) op de studiedag 'Hoe minder

antibiotica gebruiken in de rundveehouderij?', georganiseerd door AMCRA, het departement Landbouw en Visserij, FAVV en FAGG. 'En bioveiligheid is het fundament van een goed preventiebeleid op het bedrijf.'

Bedrijfseigen kledij is een must

De basisprincipes van een goede bioveiligheid zijn enerzijds er zorg voor dragen dat de introductie van ziektekiemen op het bedrijf zo beperkt mogelijk wordt gehouden en anderzijds de verspreiding binnen het bedrijf zoveel mogelijk vermijden. Jeroen Dewulf: 'Bioveiligheid is met andere woorden een attitude van goed en consequent handelen.'

Belangrijk in dit verband is dat niet iedere transmissieroute van ziektekiemen even belangrijk is. Van hoog risico naar laag risico zijn dat: de aankoop van dieren alsook het betreden van de erf door erfbetreders, het materiaal, vervolgens honden, katten en knaagdieren, het voer en tot slot de uitgeademde lucht van personen.

De grootte van de bedrijven en de frequentie van de contacten spelen ook een rol als risicofactoren. 'Grote bedrijven hebben immers meer dieren en bezitten dus een groter risico. Grote bedrijven hebben ook frequentere contacten met de buitenwereld dan kleinere bedrijven. Duizend keer een kleine kans op insleep wordt alzo een groot risico.'

Enkele praktische handvatten om de introductie van ziektekiemen op het bedrijf te vermijden. Hou ten eerste de toegangscontrole tot het bedrijf gesloten. Laat bezoekers zoals veehandelaars aanbellen. Verplicht hun bedrijfseigen kledij (laarzen, overall) te dragen en de handen te wassen vooraleer de stallen te betreden. 'De zwarte jassen van de veehandelaars zijn niet vrij van ziektekiemen.' Laat zeker geen voertuigen toe in de stallen. Jeroen Dewulf: 'De kleine investering in bedrijfseigen kledij weegt echt niet op tegen de grote kans op ziekte-insleep.'

Een veelgemaakte fout is het verkeerd gebruik van desinfectiebaden op de bedrijven. Om effectief te zijn

Jeroen Dewulf:

'De zwarte jassen van veehandelaars bieden geen bescherming tegen introductie van ziektekiemen'

moeten deze bakken proper zijn (dus geen organisch materiaal bevatten) en driemaal per week ververs worden met de juiste concentratie aan desinfectans. De temperatuur moet minimum 15 graden Celsius zijn voor een goede werking van het middel. Is de temperatuur lager, dan gaat de werking omlaag en moet de contactduur verlengd worden. 'Om effectief te zijn moeten de personen met hun schoeisel minimum twee minuten in het desinfectiebad blijven staan. Bedrijfseigen laarzen zijn een betere optie.'

Quarantaine van 21 dagen strikt minimum

Het advies van de dierenarts is vervolgens om zo weinig mogelijk dieren aan te kopen. 'Aankoop van dieren vormt het grootste risico op insleep van ziekten.' Indien een aankoop bedrijfsmatig toch nodig is, bij bijvoorbeeld de aanschaf van een nieuwe dekstier, is het de aanbeveling om steeds bij dezelfde leverancier te kopen. Hou ook rekening met de gezondheidsstatus van het oorsprongsbedrijf en tot slot: stel een quarantaine in.

Dewulf: 'Een goede quarantaine toepassen veronderstelt: een aparte inrichting met gescheiden luchtvo-

Zeven stappen voor brandschone oppervlaktes

Honderd procent steriele oppervlaktes verkrijgen bij het reinigen en desinfecteren van de stalomgeving is onmogelijk. Maar werken in zeven stappen reduceert wel aanzienlijk de ziektekiemen. Daarbij geldt de regel: zet uw geld in op het grondig reinigen en inweken in plaats van op het ontsmettingsmiddel.

De zeven stappen:

1. Droge reiniging en verwijderen van het organisch materiaal.
2. Inweken van alle oppervlaktes met zeep om de biofilm die de bacteriën maken, los te krijgen. Lang genoeg inweken geeft efficiëntiewinst in termen van arbeidstijd en waterverbruik bij het reinigen.
3. Reinigen onder hoge druk.
4. Drogen van de oppervlaktes om verdunning van het ontsmettingsmiddel te voorkomen.
5. Ontsmetten van de oppervlaktes.
6. Drogen van alle oppervlaktes.
7. Laat de effectiviteit van de uitgevoerde handelingen ook eens testen via bacteriologisch onderzoek.

1 Bedrijfskledij voor alle erfbetreders is een verzekering voor een goede bioveiligheid

2 Om effectief te zijn moeten desinfectiebakken proper zijn en driemaal per week ververs worden

3 Laat de handen wassen voor erfbetreders (zoals veehandelaars) de stallen betreden

4 Gebruik de gereinigde en gedesinfecteerde afkalfbox niet als quarantaineplek

5 Een van het bedrijf afgescheiden quarantaineweide voor keuringsdieren is geen overbodige luxe

Vleesveebedrijf Leysens wint Bioveiligheid Award 2019

Tijdens de Agridagen te Ravels maakte Dierengezondheidszorg Vlaanderen (DGZ) de winnaars bekend van de Bioveiligheid Award 2019. Met deze Award wil DGZ de veehouders aanmoedigen om samen met hun bedrijfsdierenarts werk te maken van een steeds betere bioveiligheid op hun bedrijf.

In de categorie vleesvee nam de familie Leysens van Hof Berchemveld uit Sint-Laureins-Berchem de award in ontvangst. Hof Berchemveld is een vleesveebedrijf met een eigen hoeveslagerij. Het bedrijf koopt geen dieren aan, met uitzondering van een dekstier, die de nodige aankooponderzoeken ondergaat en voldoende tijd in quarantaine doorbrengt. Het bedrijf is volledig afgesloten voor bezoekers. Je komt er niet binnen zonder eerst aan te bellen. Om de stal te betreden trekt de bezoeker bedrijfseigen kledij aan in het omkleedlokaal. Het bedrijf is volledig gesloten: alle dieren die op het bedrijf worden geboren, worden er ook opgefokt en in de korte keten aan de consument gebracht.

lume van de overige stallen, aparte kledij en schoeisel voor het betreden ervan, de handen wassen, het toepassen van een all-in- en all-out-systeem en tot slot het grondig reinigen en desinfecteren.' Een quarantaineperiode bedraagt minimaal 21 dagen. Bij weidegang is het belangrijk om neus-aan-neuscontact met dieren van andere bedrijven te vermijden. Minimaal drie meter tussen de omheiningen is het advies. Voor de keuringsdeelnemers is de regel om zeer voorzichtig te werk te gaan en altijd quarantaine toe te passen bij de terugkeer van de dieren.

Werk van jong naar oud

Om de verspreiding van ziektekiemen binnen het bedrijf te verminderen zijn ook er ook een aantal praktische tips. Vooreerst moet de veehouder de algemene infectiedruk zo laag mogelijk houden. Jeroen Dewulf: 'Veel ziektes komen immers tot uiting bij een hoge infectiedruk. Doorbreek de infectiecyclus door bijvoorbeeld zo vaak mogelijk naalden en spuitjes te vervangen. Verminder de druk op het immuunsysteem van de dieren door te reinigen, te desinfecteren en te vaccineren.'

Zorg ook voor een scheiding van zieke dieren en van niet-zieke dieren en vermijdt zowel direct als indirect contact. Dewulf: 'Dit kan gerealiseerd worden door goede looplijnen uit te zetten op het bedrijf. Met andere woorden: ga te werk van jong naar oud en eindig met de zieke dieren. Voorzie een aparte ziekenboeg en werk met een all-in-all-out-systeem in de ziekenboeg. Tot slot: bezoek de dieren in quarantaine als laatste.'

Controleer regelmatig de drinkbakken en het drinkwater. 'Een goede graadmeter is uzelf de vraag te stellen of je van het water zou drinken.' Gebruik materiaal per leeftijdsgroep, bijvoorbeeld voor de groepen 0-2 maanden ouderdom, 2-6 maanden, 6 maanden tot 2 jaar en ouder dan 2 jaar. Geef het

stalmateriaal, zoals borstels en dergelijke, een kleur-tje per leeftijdsgroep.

Doe de biocheck

Een belangrijk aspect om overdracht van ziektekiemen tegen te gaan betreft het afkalfmanagement en de melkverstrekking. Een afkalfbox, gescheiden van de rest van de inrichtingen, is zeker een must. 'Gebruik de afkalfbox niet als quarantaineplek.' Idealiter betreedt de veehouder de afkalfbox met apart schoeisel en na de handen gewassen te hebben. Reinig en desinfecteer telkens opnieuw de afkalfbox vooraleer een nieuw dier erin te zetten. Zorg ook voor een aparte huisvesting van de kalveren en verzorg de hygiëne van de melkemmers.

Jeroen Dewulf sluit af: 'Bioveiligheid is zeer divers in zijn uitvoering en is steeds bedrijfsspecifiek.' |

Wil je weten hoe uw bedrijf scoort op dit vlak: doe eenvoudig de biocheck op www.biocheck.ugent.be. Het is gratis en kan anoniem voor zowel Vlaamse als Nederlandse vleesveehouders.

Samenvatting

- De introductie van ziektekiemen zo beperkt mogelijk houden en de verspreiding binnen het bedrijf zoveel mogelijk vermijden is de basis van een goed bioveiligheidsbeleid.
- Erfbetreders en aankoop van dieren zijn hoge risicofactoren bij de introductie van ziektekiemen.
- Werk van jong naar oud om verspreiding van ziektekiemen binnen het bedrijf te minimaliseren.